

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ СПОРТУ І ТУРИЗМУ
УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА ФЕДЕРАЦІЯ АЛЬПІНІЗМУ І СКЕЛЕЛАЗІННЯ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Президент Національної федерації
альпінізму і скелелазіння
України

В.К. Симоненко

УЗГОДЖЕНО
Заступник Голови
Держкоммолодьспорттуризму
України

В.К. Заброда

ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ
З
А Л Ь П І Н І З М У
з 2001 р.

м. Київ
2002

Зміст

Вступ

1. Види, класи і програма змагань
2. Документація змагань
3. Заявки
4. Учасники змагань
5. Склад команди
6. Правила проведення змагань з техніки альпінізму (школа)
7. Правила проведення змагань з горосходжень
8. Визначення переможців змагань
9. Суддівська колегія
10. Процедура апеляції

Додаток 1. Попередня заявка

Додаток 2. Іменна заявка

Додаток 3. Акт готовності траси

ВСТУП

Альпінізм, як вид спорту, - це сходження на вершини гір по складним, важкодоступним маршрутам. Долаючи маршрути горосходжувачі повинні враховувати характер гірського рельєфу, життєдіяльність гір, висоту вершин над рівнем моря, кліматичні та метеорологічні умови – складний для подолання скельний, сніговий та льодовий рельєф, гігантські льодовики з тріщинами, провалля, різку зміну температури і погоди, сильні зливи, грози незвичайної сили, ураганні вітри, селі, обвали, снігові лавини, недостатність кисню – обставини, що можуть скласти небезпечність для життя людини. Альпініст повинен орієнтуватися при пересуванні у горах, володіти необхідною технікою пересування по різним формам гірського рельєфу в різних погодних умовах, організувати місця відпочинку (біваків) на цих формах і в цих умовах, забезпечувати безпеку життя собі та своїм товаришам по команді. Це потребує та розвиває фізичну силу, волю і наполегливість, сміливість і рішучість, терпіння і мужність, відвагу, чіткість і дисциплінованість, обережність та самоконтроль, орієнтування в виборі шляху.

Початком спортивного альпінізму вважають сходження англійської групи Е. Уімпера на Матерхорн (4477 м, Альпи) у 1865 р. (скельна башта цієї гори технічно складна і потребує дійсно гідної підготовки). Слідом були здійснені сходження по технічно-складним маршрутам на інші вершини Альп: Гран-Жорас, Ейгер та інші.

Бурхливий розвиток альпінізму на початку ХХ століття в багатьох країнах Європи, Америки та Азії привів до організації Міжнародного союзу альпіністських асоціацій (UIAA) та включенню альпінізму у програму Олімпійських ігор 1932 року у Лос-Анжелосі, а також потім і у програму ігор 1936 року у Берліні. Але недостатня на той час якість альпіністського спорядження та організації заходів безпеки були причиною нещасного випадку під час сходження у залік ігор, і перед їх офіційним відкриттям альпінізм було виключено з Олімпійської програми. Незважаючи на це, проходження складних маршрутів продовжувалося. Особливо складні сходження прирівнювалися до вищих спортивних досягнень. За сходження на всі 14 восьмитисячників світу італієць Райнхольд Меснер та поляк Єжи Кукучка нагороджені золотими олімпійськими медалями.

Спортивний альпінізм в Україні бере початок від 1931 року, коли М.Погребецький з товаришами зробив перше сходження на Хан-Тенгри (6995 м, Тянь-Шань) – сходження світового рівня. У 1946 році вводяться спортивні розряди з альпінізму. З 1949 року починають регулярно проводитися Першості СРСР з альпінізму (з 1954 року - Чемпіонати), а також першості республік, ДСТ профспілок та збройних сил, першості на обласному та міському рівнях.

Змагання з альпінізму служать стимулом для досягнення високих спортивних результатів, виявляють сильніші команди, кращих спортсменів, піднімають рівень національного альпінізму. Українські спортсмени відомі серед кращих альпіністів світу: вже згаданий М.Погребецький, А.Кустовський

(команда під його керівництвом першою пройшла проблемні стіни памірських піків – Енгельса, Комунізму, ОГПУ та ін.), С.Бершов і М.Туркевич (нічне сходження на Еверест), В.Терзиул (здійснив сходження на 11 з 14 восьмитисячників). Сотні першопроходжень складніших стін Кавказу, Паміру та Тянь-Шаню здійснено українськими альпіністами.

Унікальним полігоном для наших альпіністів є скельні стіни Криму. Тут виник і сформувався окремий клас альпінізму – клас малих гір. Регулярно з 1971 року проводяться чемпіонати України в цьому класі.

Велике значення для підготовки альпіністів-спортсменів масових розрядів та етапів спортивного удосконалення і спортивної майстерності мають кваліфікаційні змагання – сходження команд під контролем судді-випускаючого згідно з Правилами горосходжень.

Альпінізм – своєрідний вид спорту. Неможливо досягти єдності умов, місця і часу при змаганнях – команди проходять різні маршрути в різних умовах. Мета цих Правил регламентувати такі критерії і методи оцінки сходжень, щоб максимально об'єктивно були враховані складність маршруту, підготовка до сходження, умови сходження, якість здійснення сходження, швидкість сходження, дотримання вимог безпеки.

При підготовці цих Правил були використані матеріали ФАіС України, що стосуються Правил горосходження та положень, регламентів і методик проведення змагань в останні роки, методики суддівства чемпіонату Росії з альпінізму та досвід авторів по участі та суддівству змагань з альпінізму.

1. ВИДИ, КЛАСИ І ПРОГРАМА ЗМАГАНЬ

1.1. З альпінізму проводяться тільки командні змагання.

1.2. Змагання з альпінізму можуть проводитись по таким видам:

Горосходження – сходження групи (команди) спортсменів на вершину по гірському рельєфу (маршруту) визначеної категорії складності. Результатом є кількість балів, що враховують складність (рейтинг) даного маршруту, його освоєння, умови сходження (метеоумови тощо), техніку і тактику сходження та час проходження маршруту.

Змагання з техніки альпінізму (школа) - змагання по техніці лазіння і страхівки на скелях (скельна “школа”) або на льоду (льодова “школа”). Результатом є відстань, що пройдена учасниками вздовж осьової лінії маршруту у межах встановленого часу, за вирахуванням штрафу по техніці, або час проходження встановленої відстані за вирахуванням штрафу по техніці.

1.3. Організація, яка проводить змагання, на протязі року може провести змагання у таких (але не більш ніж в чотирьох) класах: малих гір, скельному, технічному, висотному, траверсів, зимовому, льодовому.

Крім того можуть бути проведені юнацькі змагання (16-19 років), змагання ветеранів (50 років і старше) та кваліфікаційні змагання (кваліфікаційні горосходження).

Кваліфікаційні змагання здійснюються під час альпіністських заходів, що проводяться Держкомспортом України, Федерацією альпінізму і скелелазіння

України (далі Федерація) або її суб'єктами, у відповідності з діючими Правилами горосходжень, затвердженими Федерацією. Здійснення цих горосходжень є виконання розрядних вимог з альпінізму Єдиної спортивної класифікації України і у відповідності до Єдиної програми підготовки альпіністів.

У кожному з вищезгаданих класів змагань змагання можуть проводитися, як в один, так і у два тури. Якщо прийнята двотурова система, то в першому проводяться змагання по техніці альпінізму, а у другому – горосходження, відповідно до програми, визначеної Положенням і відповідним Регламентом. У будь-якому випадку обов'язковою частиною змагань повинні бути **горосходження по альпіністським маршрутам.**

1.4. У класах змагань можуть бути заявлені маршрути на вершини висотою:

у класі малих гір	– не вище 2500 м над рівнем моря;
у скельному класі	– від 2501 до 4500 м;
у технічному класі	- від 4501 до 6500 м;
у висотному класі	- вище за 6501 м;
у класі траверсів
(не менш двох
самостійних вершин)	- висота вершин обумовлюється в Положенні;
у зимовому класі	– висота вершин обумовлюється в Положенні;
у льодовому	- висота вершин обумовлюється в Положенні.

Під час проведення змагань в обмеженому районі допускається зміна граничних висот класів в межах +/- 300 м.

1.5. Складність маршрутів сходжень, відповідно до Правил горосходжень, розподіляється на шість категорій від 1 до 6 з розподілом на підкатегорії А і Б (некатегорійна 1А - найменш складна і категорійні 1Б, 2А, 2Б,...,6А; 6Б - найбільш складна).

Класифіковані маршрути включаються в Класифікаційну Таблицю Гірських Вершин (КТГВ) рішенням класифікаційної комісії Федерації. Маршрути включені до КТГВ Росії чи ЄААС, визнаються дійсними і підлягають перегляду лише в виключних спірних випадках.

Вершини Карпат класифіковані тільки в зимовий період - з 1 січня до 30 березня;

Нові маршрути діляться на першосходження, першопроходження, варіант (не менше 25% маршруту здійснено вперше) та комбінацію (початок по одному маршруту, потім перехід на другий маршрут).

1.6. Змагання з альпінізму діляться на три групи:

Група I – офіційні міжнародні змагання, Чемпіонат і Кубок України;

Група II – Першість та Кубок Федерації, а також змагання, що включені до Єдиного календарного плану спортивних змагань України;

Група III – усі інші змагання, включаючи кваліфікаційні змагання.

1.7. Ранг змагань визначається як відношення балу даних змагань до базового балу. Методика розрахунку балу змагань та визначення базового балу встановлюється Положенням згідно з методикою визначення рейтингів (рангів) змагань з альпінізму Федерації.

1.8. Тривалість сходження на змаганнях визначається з моменту виходу на маршрут до моменту зняття контрольного строку у начальника рятувальної служби. Графік проходження маршруту визначається за часом: початок (старт) - від виходу ведучого в групі, прихід(фініш) - по останньому учаснику. Старт і фініш визначаються у Регламенті змагання.

1.9. Суддівство змагань організується як на місці їх проведення (очні змагання), так і за підсумками сезону (заочні змагання). У обох випадках команда здає в суддівську колегію заявку до початку змагань та звіт після закінчення змагань, які оформлені відповідно до єдиних вимог до заявки та звіту про сходження в рамках чемпіонату.

На змаганнях з суддівством на місці проведення, а також на змаганнях, що проводяться згідно з класифікованими маршрутами, допускається скорочення об'єму звіту.

1.10. При суддівстві змагань на місці проведення (очні змагання) для забезпечення безпеки у виняткових випадках суддівська колегія за узгодженням з представником організації, що проводить змагання, має право внести зміни в програму класу.

1.11. Повторний вихід команди на маршрут може бути дозволений членом суддівської колегії (представником федерації) на місці з дозволу головного судді класу тільки в тих випадках, коли:

- а) команда взяла участь в наданні допомоги іншим групам, що попали в складне становище;
- б) різко погіршилися метеорологічні умови і виникла ситуація, що загрожує безпеці учасників.

2. ДОКУМЕНТАЦІЯ ЗМАГАНЬ

2.1. Змагання з альпінізму проводяться за цими Правилами та Правилами горосходжень відповідно до такої документації:

- кваліфікаційні змагання – документація згідно з Правилами горосходження (Інформаційна карта, Програма та Календарний план альпіністського заходу, звіт про проведення цього заходу);
- інші змагання - Положення про дані змагання, Регламент даних змагань і Методика суддівства змагань.

Положення про змагання затверджуються організацією, що проводить змагання.

Регламент змагань затверджується Головним суддею змагань.

Методика суддівства змагань приведена у цих Правилах.

2.2. Положення і регламент не повинні суперечити цим Правилам та Правилами горосходжень. За наявності у Положенні і Регламенті пунктів, що суперечать згаданим Правилам, суддівська колегія зобов'язана керуватися згаданими Правилами.

2.3. Положення повинне бути направлено організаціям не пізніше ніж за 40 днів до початку змагань.

2.4. У положенні повинні бути вказані:

мета і завдання;

термін і місце проведення;

керівництво змаганнями;

учасники;

програма та умови проведення змагань;

визначення переможців;

нагородження;

фінансові витрати;

порядок і терміни подачі заявок та звітів.

2.5. Змінювати і доповнювати Положення має право тільки організація, яка проводить змагання, не пізніше ніж за місяць, повідомивши про це організації, що беруть участь у змаганнях.

2.6. Регламент змагань

2.6.1. Регламент змагань – це документ що конкретизує та деталізує вимоги Положення про змагання і уточнює умови їх проведення.

2.6.2. Регламент змагань визначає:

1) термін проведення змагань;

2) місце проведення змагань;

3) графік підготовки і проведення змагань;

4) порядок проведення змагань: програма змагань, робота мандатної комісії, вимоги до складу команд, умови проведення етапів змагань, вимоги до підготовки “школи”, формування рятувального загону, основні характеристики траси “школи” і умови проходження її учасниками, умови жеребкування у 1-му турі загань, умови допуску команд та жеребкування (вибір маршрутів сходжень) у 2-му турі, визначення місця старту і фінішу у 2-му турі, умови суддівства та ін.;

5) порядок підведення підсумків змагань.

3. ЗАЯВКИ

3.1. **Попередню заявку** (додаток 1) на участь у змаганнях направляють в організацію, яка проводить змагання, не пізніше ніж за 40 днів до початку змагань. **Іменна заявка** (додаток 2) повинна бути підписана керівником організації і завірена її печаткою та мати візу лікаря лікарсько-фізкультурного диспансеру про допуск учасників до даних змагань. Іменна заявка:

- для очних змагань надається у мандатну комісію на місці змагань;

- для заочних змагань вона надається разом зі звітом про змагання;

- для кваліфікаційних змагань заявкою є Інформаційна карта, оформлена згідно з Правилами горосходжень.

3.2. У разі відсутності візи лікаря у заявці спортсмен допускається до змагань при наявності медичної картки, виданої лікарсько-фізкультурним диспансером з візою лікаря про допуск до даних змагань.

3.3. Для першопроходжень до заявки додаються дві однакові фотографії (розміром не менше за 13 x 18 см) об'єкта сходження.

3.4. Облікові картки спортсменів на всіх заявлених членів команди, завірені тренером, представляють у мандатну комісію із заявкою в термін,

вказаний у Положенні про змагання. Мандатна комісія призначається організацією, яка проводить змагання. До складу мандатної комісії входять: представник організації, яка проводить змагання, головний секретар і представник суддівської колегії, а також лікар змагань.

4. УЧАСНИКИ ЗМАГАНЬ

4.1. До учасників сходження пред'являються вимоги, що визначені у Положенні про змагання та Правилах горосходжень.

4.2. Усі питання, що стосуються допуску учасників до змагань, пов'язані з їх належністю до тієї або іншої організації або з їх спортивною кваліфікацією, вирішує тільки та організація (або призначена нею мандатна комісія), яка затвердила Положення про змагання.

4.3. Учасник може бути знятий із змагань або відчужений від участі в них: за порушення норм поведінки і етики спортсмена; порушення Правил змагань; явну невідповідність до змагань.

Організація, яка проводить змагання, за поданням суддівської колегії зобов'язана повідомити колектив, який представляє на даних змаганнях спортсмен, що провинився, про випадки грубого порушення норм поведінки і Правил.

4.4. Учасники змагань зобов'язані:

- суворо дотримувати норми поведінки та етики спортсменів, як у місцях проведення змагань, так і поза ними;
- знати вимоги Правил змагань, заходи для забезпечення правил безпеки і неухильно їх дотримувати;
- знати Положення про дані змагання та Регламент цих змагань.

4.5. Учасники змагань повинні мати охайний зовнішній вигляд і мати в своєму розпорядженні необхідне спорядження для проходження вибраного маршруту.

4.6. Учасник змагань не має права:

- втручатися у роботу суддівської колегії і заважати роботі суддів (всі довідки з питань проведення змагань і їх результатів він отримує через представника команди або тренера);
- застосовувати заборонені фармакологічні засоби.

5. СКЛАД КОМАНДИ

5.1. Максимальне залікове число виступаючих учасників в команді встановлюється в залежності від класу сходжень. Воно не повинне перевищувати:

для класу малих гір	2 особи
для класів скельного, технічного, льодового, зимового	6 осіб
для класів висотного і траверсів	8 осіб.

5.2. Кількість учасників, що допускаються до заліку, встановлюється Положенням про змагання.

5.3. Кожна команда має право пройти заявлений маршрут в складі не менше однієї зв'язки (2 – 3 особи). Виключні випадки у висотному класі

розглядаються на спеціальному засіданні суддівської колегії. Учасникам, які не досягли вершини, або не брали участь у всіх сходженнях, що приймаються до заліку, результат команди не зараховується.

5.4. Організація, що бере участь у змаганнях, виділяє свого представника. За відсутності представника його обов'язки може виконувати тренер або керівник команди.

5.5. Представник команди зобов'язаний:

- знати дані Правила і Положення про змагання;
- бути присутнім на засіданнях суддівської колегії, що проводяться спільно з представниками;
- бути присутнім під час жеребкування;
- доводити до учасників всю інформацію отриману ним від суддівської колегії;
- забезпечувати своєчасну явку спортсменів на старт;
- бути присутнім на місці проведення змагань до тих пір, поки не пересвідчиться, що всі члени команди благополучно закінчили змагання.

5.6. Представник, будучи керівником команди, несе відповідальність за організованість, поведінку та дисципліну учасників.

5.7. Представник має право:

- отримати довідки з усіх питань, що відносяться до проведення змагань, у головного судді класу та довідки про результати змагань у головного секретаря;
- подавати в письмовому вигляді протести (апеляції), пов'язані з допуском учасників до змагань, порушенням діючих Правил.

6. ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ З ТЕХНІКИ АЛЬПІНІЗМУ (школа)

6.1. Траси змагань

6.1.1. Трасу прокладають на **скелях** або **льоду** крутістю 70-90 градусів і висотою 20-60 метрів. Довжина траси повинна складати 40-60 метрів. Траса повинна мати не менше двох контрольних ділянок по 10-15 метрів, одну з яких кожний учасник команди повинен пройти першим. Складність лазіння на контрольних ділянках повинна відповідати складності наступних горосходжень. Траси можуть бути прокладені вверх, з відхиленням убік та вниз.

Стартова площадка повинна бути виразно позначена. На фініші повинні бути організовані суддівські пункти страховки і спуску та закріплена спускова віршовка, що може бути використана учасниками для спуску з будь-якої точки траси. У разі необхідності проводять маркування обмежень.

Для змагань з техніки лазіння і страховки на скелях траса повинна мати рельєф для організації учасниками точок страховки не більше ніж через 2,5 м. Для забезпечення безпеки на трасі повинні бути встановлені суддівські точки страховки– перша на висоті 3,5-4 м, друга через 3-3,5 м, далі через кожні 6-10 м. Суддівські точки страховки є обов'язковими для використання, вони визначають напрям траси і повинні бути чітко промарковані.

Для змагань з техніки лазіння і страховки на льоду траса повинна мати виразно промарковані напрям руху та обмеження. Усі точки страховки на трасі організуються учасниками змагань не більше ніж через 4 м.

6.2. Техніка безпеки

6.2.1. Для забезпечення безпеки під час проведення змагань повинні бути прийняті всі необхідні заходи. Вибране місце для трас повинно виключати обвали, камнепади, лавини. Кожний маршрут повинен бути підготовлений так, щоб при зриві учасника уникнути можливості його травмуванню, а також запобігти утворенню перешкод та травмуванню іншого учасника.

6.2.2. З метою забезпечення вимог безпеки і цих правил кожна траса повинна бути перевірена і прийнята заступником Головного судді змагань з виду та заступником Головного судді з безпеки з **оформленням Акту готовності траси і** затверджена Головним суддею до початку змагань в цьому виді програми (додаток 3).

На кожен трасу змагань повинна бути складена підготовниками схема траси з нанесенням категорії складності ділянок, їх довжини, послідовності суддівських точок страховки із своїми номерами і відстані між ними.

На трасі, де йдуть змагання, не повинні знаходитися невикористані для страховки гачки.

Особливу увагу потрібно приділити якості обладнання, дотриманню вимог цих Правил і стандартів **UIAA на спорядження, що використовується для лазіння і страховки.**

6.2.3. Перед стартом змагань заступник Головного судді з виду повинен переконатися у наявності медичного персоналу, а також наявності офіційного персоналу в зоні ізоляції.

6.2.4. Спорядження, що використовується повинно відповідати стандартам **UIAA**. Якщо воно не сертифіковане - повинно мати схвалення Головного судді змагань і заступника Головного судді з безпеки. Учасник повинен виходити на старт в екіпіровці (система для страховки, карабін, каска), що задовольняє вимогам безпеки.

Учасники повинні користуватись вірьовкою, що відповідає стандартам **UIAA**.

6.2.5. При проходженні траси учасники самостійно стежать за тим, щоб вірьовка для страховки знаходилась у правильному положенні і не чіплялась за нерівності рельєфу.

Якщо під час проходженні траси виникла загроза небезпеки для учасників, їх рух повинен бути припинений. Якщо порушення безпеки відбулось не з вини учасників, їх рух продовжується або надається повторний старт.

6.2.6. Заступник Головного судді з виду повинен вимагати зупинки спортсмена, якщо пропуск точки страхування загрожує безпеці учасника. У разі невиконання вимоги і продовження лазіння на шкоду безпеці рішенням Головного судді учасник може бути дискваліфікований на ці змагання.

6.2.7. Для підсушування рук може використовуватись тільки магнезія.

6.3. Підготовка і обслуговування трас

6.3.1. Заступник Головного судді з виду повинен забезпечити наявність досвідченої бригади підготовки та обслуговування траси, яка узмозжі ефективно та безпечно обслуговувати трасу та виконувати ремонтні роботи на трасі протягом усіх змагань під керівництвом заступників Головного судді з виду.

Головний суддя має право вивести із зони змагань будь-яку особу, яка не дотримується заходів безпеки.

6.3.2. Ремонт обмежень та точок страховки виконується за вказівкою заступника Головного судді з виду. Начальник траси повинен негайно організувати ремонтні роботи. Після закінчення ремонтних робіт начальник траси повинен дати висновок, чи привів ремонт до полегшення або ускладнення маршруту для наступних учасників. Рішення Головного судді про продовження туру або його зупинення і надання повторного старту є остаточним.

6.4. Зона ізоляції і транзиту

6.4.1. Зона ізоляції - це місце, де учасники проходять повний цикл передстартової підготовки. У зоні ізоляції повинні бути забезпечені місця для відпочинку, розігріву, розминки і харчування.

6.4.2. Головна мета розташування учасників у зоні ізоляції - це позбавлення учасників, що не стартували, будь-якої інформації про результати виступів учасників, котрі закінчили їх у даному турі. Таким чином всі учасники ставляться в однакові умови.

6.4.3. Всі учасники, які допущені до участі в даному турі змагань, повинні зареєструватися та ввійти до зони ізоляції не пізніше часу, зазначеного Регламентом і оголошеного Головним суддею на нараді представників. Учасники, що прибули до зони ізоляції пізніше вказаного часу, до змагань не допускаються.

6.4.4. Тільки судді змагань та офіційні особи, що мають дозвіл Головного судді, можуть входити до зони ізоляції.

6.4.5. Тренери і представники спортсменів, що отримали дозвіл Головного судді на перебування у зоні ізоляції, зобов'язані виконувати всі вимоги, що ставляться перед учасниками цими Правилами та суддями, які працюють у зоні ізоляції. Представник або тренер, що залишає зону, зобов'язаний попередити про це суддю в зоні.

6.4.6. У разі необхідності учасник може вийти із зони тільки у супроводі судді, який забезпечує виконання умов для зони ізоляції за її межами.

6.4.7. У разі виникненні затримок з початком стартів або технічних перерв заступник Головного судді з виду повинен інформувати про це учасників, які знаходяться у зоні ізоляції.

6.4.8. Учасники повинні додержувати у зоні чистоту і порядок. За невиконання цього пункту учасник може підлягати дисциплінарному стягненню.

6.4.9. Межа зони ізоляції визначається Головним суддею на даний тур змагань та за необхідності огорожується або розмічається.

6.4.10. Передавання спорядження між учасниками, які знаходяться у зоні ізоляції та за нею, може здійснюватись тільки через суддю або офіційну особу, що має дозвіл Головного судді.

6.5. Огляд маршруту

6.5.1. За 40 хвилин до старту заступник Головного судді з виду проводить візуальний показ траси і відповідає на питання учасників. Час огляду не може бути більше 10 хвилин.

6.5.2. Учасники не повинні виходити за межі визначеної зони огляду. Їм не дозволяється лізти по маршруту і ставати на будь-яке устаткування. Учасники не повинні спілкуватися ні з якими особами поза зоною огляду.

6.5.3. Під час огляду маршруту учасники можуть користуватись біноклями, а також робити замітки та ескізи маршруту від руки. Ніяке інше устаткування для спостереження не може бути застосоване.

6.5.4. Відразу після огляду маршруту учасники повинні негайно повернутись до зони ізоляції.

6.5.5. До старту першої зв'язки всі команди повинні здати список спорядження, яке буде використано на маршруті, та вказати учасника зв'язки, який стартує першим.

6.5.6. Учасники повинні отримувати інформацію про маршрут тільки під час офіційного огляду.

6.5.7. Тільки відповіді заступника Головного судді з виду на питання учасників є офіційними.

6.6. Підготовка спортсменів до старту

6.6.1. Перед початком старту стартуючі учасники, у супроводі судді переходять із зони ізоляції в зону старту, яка знаходиться безпосередньо поряд з початком маршруту. Ні з маршруту проходження, ні з самої зони старту учасник не повинен бачити інших учасників в процесі лазіння.

6.6.2. Залишивши зону ізоляції, учасники не можуть супроводжуватись ніким, крім судді.

6.6.3. Прибувши до зони старту, учасники повинні зробити усі остаточні приготування до старту. Персональні номери учасників мають бути нанесені на касці та на задній стороні стегна.

6.6.4. Усе спорядження для лазіння, а також вузли, якими учасники прив'язуються до вірьовки, повинні бути оглянуті, звірені з заявленим списком і схвалені суддею на старті до того, як учасник вийде на старт. Використання не схваленого спорядження та вузлів, псування офіційної майки, порушення рекламних правил та будь-якої частини розділів 6.10. і 6.11. веде до негайної дискваліфікації на ці змагання.

6.6.5. Учасники повинні бути готовими вийти на старт після отримання відповідних вказівок. Всіляка затримка може привести до дискваліфікації на цей вид змагань.

6.7. Жеребкування

6.7.1. Черговість стартів команд визначається жеребкуванням у відповідності до цих Правилами і Положенням про змагання.

Команда приймає старт незалежними зв'язками (по два учасника). Черговість старту зв'язок у команді визначає тренер або представник команди у письмовій формі безпосередньо після жеребкування.

6.7.2. Форми жеребкування:

- загальна, при якій порядок старту визначається єдиним для всіх учасників жеребкування;
- групова, при якій команди проходять жеребкування по групам (групи стартують за порядком своїх номерів);
- за спортивним принципом, коли стартовий номер команди визначається результатами її попередніх виступів. Першою стартує команда, яка зайняла останнє місце під час попереднього виступу і так далі.

6.8. Технічний інцидент

6.8.1. Технічний інцидент – це інцидент на трасі, що заважає або допомагає руху спортсменів і який не спричинений діями самих спортсменів. Технічний інцидент визначається у випадках:

- а) порушення рельєфу та обмежень траси, котрі заважають або допомагають учасникам, що йдуть по трасі.
- б) вирив суддівської точки страховки;
- в) неправильно розташований карабін або відтяжка з точки зору безпеки;
- г) будь-яка інша подія, котра може привести до переваг або перешкод для спортсменів, що йдуть по трасі.

6.8.2. У випадку технічного інциденту:

- а) якщо технічний інцидент відмічено заступником Головного судді з виду, то:
 - в разі, коли на дії учасників технічний інцидент не впливає, то вони мають право вибору: або продовжити лазіння, або прийняти технічний інцидент. Якщо учасники вирішили продовжити лазіння, то потім ніякі апеляції не розглядаються;
 - в разі, коли на дії учасників технічний інцидент впливає, то заступник Головного судді з виду повинен перервати дії учасників і запропонувати учасникам вибір: або продовжити маршрут (після усунення причин інциденту), або перервати спробу і у відповідності до Правил зробити старт знову. Якщо учасники погодились продовжувати, то ніякі апеляції стосовно технічного інциденту не розглядаються;
- б) якщо технічний інцидент відмічено учасниками, то вони повинні специфікувати суть технічного інциденту і за угодою з заступником Головного судді з виду можуть або продовжити рух після усунення причин інциденту, або зупинити лазіння і у відповідності до Правил зробити старт знову. Заступник Головного судді повинен прийняти рішення негайно.

Якщо учасники продовжили лазіння, то далі апеляції не приймаються;

- в) учасники, які в зв'язку з технічним інцидентом мають право стартувати знову, повинні одержати час на відновлення в окремій зоні ізоляції, де вони не повинні спілкуватися з іншими учасниками і особами, за винятком офіційних суддів або представників організації, що проводить змагання. Учасники повинні відразу вирішити, у який час вони бажають почати повторну спробу; вона

повинна відбуватись або зразу після наступної зв'язки, або в період до старту третьої зв'язки.

Час на відновлення між спробами не повинен бути меншим 15 хвилин. Після завершення повторної спроби учасникам зараховується результат їх кращої спроби.

6.9. Припинення спроби спортсменів на трасі

6.9.1. Лазіння спортсменів по трасі повинно бути зупинено у випадку:

- а) розриву зв'язки;
- б) перевищення контрольного часу відведеного на трасу;
- в) дотику обмежувальної лінії або за її межами;
- г) відсутності страховки, самостраховки;
- д) пропуску суддівської точки страховки;
- є) повернення на стартову площадку після старту;
- ж) пропуску або вириванні двох власних точок страховки підряд на відстані, що передбачена цими правилами;
- з) відсутності блокування двох точок страховки на пункті страховки;
- и) пропуску пункту страховки, фінішу або контрольного орієнтиру;
- к) не пройдена учасником контрольна ділянка траси;
- л) втрати каски.

6.10. Дискваліфікація учасників

6.10.1. Порушення, що ведуть до негайної дискваліфікації на вид програми змагань:

- а) прибуття у зону ізоляції пізніше встановленого часу;
- б) огляд маршруту за межами зони огляду;
- в) неповернення (або несвоєчасне повернення) до зони ізоляції після закінчення часу огляду;
- г) прибуття до старту у непідготовленому вигляді;
- д) використання не ухваленого суддею спорядження;

6.10.2. Порушення, що ведуть до негайної дискваліфікації на ці змагання і подальшого звернення до Спортивно-технічної комісії Федерації:

- а) навмисне псування траси та суддівських точок страховки;
- б) відв'язування від вірьовки під час лазіння;
- в) відволікання і створення перешкод учаснику, який готується чи виконує спробу, та суддям і офіційним особам під час виконання ними своїх обов'язків;
- г) відмова без поважних причин від участі в офіційній церемонії або іншому офіційно - організаційному заході;
- д) відмова виступати в офіційній майці і з номером учасника;
- ж) використання образливих слів, агресивних виразів та дій у відношенні до будь-кого в зоні змагань, та за її межами.

6.11. Порядок старту учасників

6.11.1. Учасники стартують незалежними зв'язками (по два спортсмени) згідно зі стартовим протоколом. Після перевірки спорядження суддя на старті підводить учасників на стартову площадку і оголошує 1-хвилинну готовність. Переконавшись в надійності вузлів на вірьовці, суддя на старті дає старт.

6.12. Час на маршруті

6.12.1. Час на маршруті повинен бути обмежений. Після закінчення відведеного (контрольного) часу заступник Головного судді з виду повинен зупинити спортсменів і визначити їх результат відповідно до правил цього виду змагань.

6.12.2. На кожній трасі встановлюється ліміт часу в залежності від її складності. На змаганнях I групи ліміт часу повинен бути не менше 20 хвилин.

6.12.3. У разі необхідності ліміт часу може бути встановлено для проходження першої контрольної ділянки траси.

6.12.4. Ліміт часу встановлюється Головним суддею за поданням заступника Головного судді з виду і доводиться до відому учасників до показу траси.

6.13. Порядок проходження траси

6.13.1. Після старту перший учасник починає рух по трасі і по ходу організовує точки страховки не більше ніж через 2,5 м (на скельній трасі) або 4 м (на льодовій трасі), включаючи суддівські точки страховки, використання котрих є обов'язковим. Всі точки страховки (крім суддівських) можна використовувати як штучні точки опори. Страховку першого учасника виконує другий учасник зв'язки вірьовкою, що проходить через пристрій (вісімка, шайба), що закріплений карабіном на системі для страховки, за допомогою якого виконується страховка учасника.

6.13.2. Після проходження 1-ї контрольної ділянки перший учасник організовує пункт (станцію) обов'язково на двох заблокованих точках страховки (на скельній трасі одна з точок суддівська), стає на самостраховку і страхує (через пристрій для страховки на собі та карабін на станції) другого учасника, який по ходу знімає всі організовані першим учасником точки страховки і повинен прийти на станцію (дотик рукою карабіна).

6.13.3. Далі виконується зміна ведучого, вперед виходить другий учасник, який повинен пройти 2-гу контрольну ділянку, щоб організувати пункт (станцію) страховки і прийняти першого учасника, виконуючи умови згідно з пп. 6.13.1.; 6.13.2.

6.13.4. Якщо організована учасниками друга станція не є кінцем траси, то далі вперед може вийти любий з учасників з метою дійти до кінця траси.

6.13.5. Траса вважається пройденою повністю, якщо до закінчення контрольного часу обидва учасники дійшли до фінішної станції і стали на самостраховку – в цей момент фіксується час на трасі.

6.13.6. Рух учасників по трасі може бути припинено згідно з обставинами, що визначені в п. 6.9.

6.13.7. Учасники можуть припинити рух по трасі до закінчення контрольного часу, про що попереджають заступника головного судді з виду.

6.13.8. Після фінішу, використовуючи суддівську вірьовку, учасники повинні спуститися до місця старту, звільняючи від свого спорядження трасу, а також місце старту. Старт наступної зв'язки дається через 2 хвилини після звільнення стартової площадки.

6.14. Визначення результату зв'язки

6.14.1. Після припинення руху по трасі визначається відстань, що пройшов кожний учасник вздовж осьової лінії траси. Якщо в момент “припинення руху” учасник стоїть на самостраховці, відстань визначається до точки страховки. Якщо учасник знаходиться у русі, то для учасника, що йде попереду, відстань визначається до верхньої точки страховки, в яку він провів віршовку, а для учасника, що йде позаду, відстань визначається до нижньої точки тіла учасника. Відстань, що пройшла зв'язка по трасі, визначається як сума відстаней, що пройшов кожний учасник.

6.14.2. Результат зв'язки в балах (**Б**) визначається виходячи з балів за пройденої відстань (**С**) з вирахуванням суми штрафних балів (**Т**):

$$\begin{aligned} \mathbf{B} &= \mathbf{C} - \mathbf{T}, \\ \mathbf{C} &= \mathbf{C}_m * \mathbf{H} / \mathbf{H}_m, \end{aligned}$$

де **С** – бали за пройденої відстань; **Т** – сума штрафних балів за техніку, що визначають судді згідно таблиці № 1; **С_м** – базова кількість балів для даного виду змагань, що встановлена в Регламенті; **Н** – відстань пройдена даною зв'язкою; **Н_м** – максимальна відстань пройдена на цих змаганнях.

6.14.3. Якщо обидва учасники досягли верхньої межі траси до закінчення контрольного часу, то фіксується час на трасі, а бали **С** за пройденої відстань визначаються базовою кількістю балів **С_м** помноженою на відношення контрольного часу **t_к** до фактично затраченого **t_ф**, тобто

$$\mathbf{C} = \mathbf{C}_m * t_k / t_f.$$

6.14.4. Якщо два судді з трьох зафіксували порушення, що штрафується “припиненням руху”, то рух зв'язки припиняється, їй зараховується відстань, що пройдена кожним учасником на момент порушення, з нарахуванням отриманих штрафних балів.

6.14.5. Результат зв'язки визначається як середнє арифметичне з оцінок суддів без врахування самої високої і самої низької оцінки з округленням до тисячної долі бала. Якщо (при нарахуванні штрафних балів) результат зв'язки виявляється від'ємним, то їй нарахується нульовий результат.

6.14.6. Штрафні бали в “школі”

Таблиця № 1

№	Вид порушення	Штраф
1	а) розрив зв'язки; б) перевищення контрольного часу відведеного на трасу; в) дотик обмежувальної лінії або за її межами будь-якою частиною тіла; г) відсутність страховки, самостраховки; д) пропуск суддівської точки страховки; е) повернення на стартову площадку після старту; ж) пропуск або вирив двох власних точок страховки підряд; з) відсутність блокування двох точок страховки на пункті страховки; и) пропуск пункту страховки, фінішу або контрольного орієнтиру; к) не пройдена учасником контрольна ділянка траси; л) втрата каски.	Припинення руху -“- -“- “- -“- -“- -“- -“- -“- -“- -“- -“-
2	Зрив учасника, що йде першим, з вириванням точок страховки	0,10* С _м
3	Зрив учасника, що йде першим, без виривання точок страховки	0,05* С _м
4	Неправильна страховка, самостраховка	0,03* С _м
5	Втрата спорядження за кожний предмет	0,01* С _м
6	Травма учасника з вини команди, що зареєстрована лікарем	0,03* С _м
7	Не виконання повторних вказівок судді про використання страховки на трасі та дотримання дисципліни в зоні ізоляції	Зняття

6.14.7. Пояснення до виду порушення:

* поз.1а - Розрив зв'язки фіксується, якщо учасники на маршруті опиняються не зв'язаними основною вірьовкою безпечним вузлом, за винятком знаходження на самостраховці на станції;

* поз.1г - Відсутність страховки, самостраховки фіксується в наступних випадках:

- на пункті страховки учасник не має самостраховки та страховки (вірьовка для страховки не проходить через пристрій для гальмування та карабін на станції для організації страховки учасника або вона випущена з обох рук учасником без закріплення спеціальним);
- на станції для страховки і самостраховки (одночасно) використовується тільки один (незблокований) гак або закладний елемент;
- для страховки використовується одинарна вірьовка діаметром менше 11 мм;
- випадіння двох точок страховки підряд;
- учасник, що йде першим, вийшов вище точки страховки на відстань більше 5 м (для скельної траси) або 8 м (для льодової траси);
- на скельній трасі страховка і самостраховка (одночасно) здійснюється тільки через свої (незблоковані з суддівськими) точки страховки.

* поз.1д - Пропуск фіксується, якщо учасник вийшов двома ногами вище суддівської точки страховки і не може до неї дістати, не роблячи перехват; суддівські точки страховки задають напрямок руху по трасі і повинні відвідуватись (дотик рукою карабіна) кожним учасником;

* поз.1з - Блокування здійснюється петлею основної вірьовки або стандартними відтяжками;

* поз.1и - Пункт (станція) страховки вважається пропущеним, якщо на ньому не організовано прийом і випуск напарника по зв'язці;

* поз.1к - Контрольна ділянка вважається пройденою, якщо учасник, що йде першим, самостійно пройшов ділянку повністю і став на самостраховку (або пропустив вірьовку для страховки в точку страховки вище контрольної ділянки);

* поз.4 - Неправильна страховка, самостраховка фіксується в наступних випадках:

- учасник, що йде першим, вийшов вище точки страховки на відстань 2,5 м (для скельної траси) або 4 м (для льодової траси);
- відсутність при страховці пристрою для гальмування або його неправильне використання;
- страховка, самостраховка і рух учасника на одному "зажимі";
- випадіння, вирив точки страховки;
- провис петлі вірьовки для страховки нижче ніг учасника, що страхує або йде першим;
- довжина петлі самостраховки більше 1,5 м.

* поз.5 - Спорядження вважається втраченим, якщо воно впало на землю або залишилось на трасі після фінішу. Кількість предметів визначається згідно поданого списку спорядження.

* поз.6 - При травмі можливість подальшого руху учасника визначає лікар; час на огляд та надання допомоги лікарем віднімається від загального часу руху зв'язки.

7. ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ З ГОРОСХОДЖЕНЬ

7.1. Загальні положення

7.1.1. Вибір об'єктів та маршрутів сходжень кожна з команд проводить самостійно, виходячи з визначеного класу, району сходжень та Положення про змагання.

7.1.2. **В змаганнях по підсумках сезону (заочні змагання)** вибір об'єктів сходжень кожна з команд проводить при подачі заявки на участь у змаганнях. В заявці може бути указано два об'єкти, але безпосередньо для участі у змаганнях залишають один об'єкт.

7.1.3. **В очних змаганнях** район сходжень та перелік об'єктів сходжень обмежені. Перелік маршрутів сходжень та їх рейтинг об'являються суддівською колегією на місці проведення змагань згідно з Регламентом. Кількість маршрутів, що приймаються до заліку для кожної команди, має бути указана в Положенні та Регламенті.

Порядок вибору командами маршрутів сходжень проходить за спортивним принципом: першого маршруту – по результатам 1 туру; наступних маршрутів – в порядку закінчення попередніх.

Місце старту і місце фінішу установлюється суддівською колегією для кожного маршруту на місці змагань.

Розрив між командами на одному маршруті між моментами початку руху повинен складати не менше ніж 40 годин (20 годин - для класу малих гір). Інтервал між сходженнями для одної команди визначається Регламентом.

Незалежно від причини не виходу команди на маршрут в намічений термін (крім обставин 1.12. цих Правил) вона втрачає свою чергу виходу і стає в кінець черги або вибирає інший маршрут.

7.1.4. Для кваліфікаційних змагань вибір об'єкта сходження зазначається у маршрутному листі згідно Правил горосходжень. Функції суддів покладаються на випускаючого, начальника рятувального загону та старшого тренера альпіністського заходу.

7.1.5. Вихід команд на маршрути, проведення сходжень, дотримання безпеки, залік сходжень у всіх випадках здійснюється згідно з Правилами горосходжень.

7.1.6. Перед сходженням команда здає в суддівську колегію (в заочних змаганнях – судді при команді або уповноваженому Федерації в районі здійснення сходжень) **тактичний план сходження**, що вміщує:

1) фото (або схему) об'єкта сходження з нанесеним маршрутом з позначками по системі UIAA, з поміткою місця старту і місця фінішу, з позначеними характерними ділянками маршруту і місцями біваків;

2) графік руху по ділянкам маршруту;

3) опис проблемних та об'єктивно небезпечних ділянок маршруту і мір безпеки;

4) варіанти дій в негоду;

5) основний та запасні путі спуску;

6) список спорядження;

7) розклад радіозв'язку.

7.1.7. Кожна команда повинна мати необхідне спорядження, що відповідає стандартам UIAA, для проходження маршрутів визначеної категорії складності та дотримання безпеки, радіозв'язок, а також медичну аптечку для надання долікарської допомоги.

7.2. Визначення переможців у змаганнях за здійснені горосходження

7.2.1. При проведенні змагань будь-якого класу визначення місць, зайнятих командами, здійснюється суддівською колегією згідно прийнятої методики суддівства.

У кваліфікаційних змаганнях залік сходження виконується випускаючим на розборі здійсненого сходження згідно з Правилами горосходжень.

7.2.2. Методика суддівства змагань визначає: принципи оцінки дій команди на маршруті, порядок визначення підсумкового результату команди і порядок розподілу місць між командами по цим результатам.

7.2.3. При оцінці дій команди на маршруті в загальному випадку мають бути оцінені такі показники:

- 1) складність маршруту;
- 2) якість і повнота плану тактики горосходження;
- 3) виконання плану тактики горосходження;
- 4) технічність проходження маршруту;
- 5) зовнішні умови при горосходженні (метеоумови, зимовий період та інше);
- 6) якість звіту.

7.2.4. Під порядком визначення підсумкового результату команди розуміється спосіб об'єднання оцінок по показникам п.7.2.1.2. у сумарну оцінку (підсумковий бал).

7.2.5. Під порядком розподілу місць між командами розуміється вибір принципу ранжирування команд по підсумковим оцінкам і порядок визначення переваги команди при рівності підсумкових оцінок.

7.2.6. Варіанти методик суддівства горосходжень.

7.2.7. У загальному випадку усі варіанти методик суддівства горосходжень можливо звести у дві групи:

- 1).Методика узагальнюючого експертного ранжирування команд;
- 2).Методика кількісної оцінки показників дій команди на маршруті.

У очних змаганнях, як правило, користуються методиками 2-ї групи.

У заочних змаганнях практикуються методики обох груп.

7.2.8.Методика узагальнюючого експертного ранжирування команд базується на методі експертної якісної оцінки кожним суддею показників дій команд с наступним зіставленням своїх вражень про ці дії і своїх висновків за ранжиром команд згідно з місцем у змаганнях. Потім усі місця, котрі кожний суддя визначив для даної команди, підсумовуються. Підсумковий результат змагань – команда з найменшою сумою місць займає 1-е місце, з другою сумою після найменшої – 2-е місце і так далі.

7.2.9.Методики кількісної оцінки показників дій команди на маршруті базуються на бальних системах, в котрих кожний показник оцінюється конкретним балом (або діапазоном балів). При цьому кожний показник може бути розбитий на елементи, що оцінені своїми балами. Команда з найбільшою сумою балів займає 1-е місце, з другою по розміру сумою балів – 2-е місце і так далі.

Прийнята у цих Правилах методика кількісної оцінки показників дій команди на маршруті по бальній системі приведена у п.7.2.2. цих Правил.

7.2.10.. При оцінці сходжень по кількісній (бальній) системі цих Правил до уваги приймаються:

- 1) характеристика маршруту, що включає:
 - а) технічну та тактичну складність визначену рейтингом маршруту (**P**);
 - б) освоєння маршруту (**O**);
 - в) стан маршруту (включаючи метеоумови) (**C**).

2)характеристика дій команди, що визначається балами за такими показниками:

- а) технічність проходження маршруту (**T**);

б) штрафні бали (**Ш**) за тактико-технічні порушення:

- відхилення від маршруту;
- порушення мір безпеки ;
- відхиленням від заявленого в тактичному плані часу руху по маршруту;
- неповний та необ'єктивний тактичний план;
- неякісний та необ'єктивний звіт про сходження.

7.2.11. Судді повинні оцінювати сходження на основі наступних матеріалів: - рейтингу маршруту;

- довідки пошуково-рятувальної служби району про освоєння маршруту;
- матеріалів спостереження суддів за діями команди;
- тактичного плану та звіту про сходження.

7.2.12. Підсумковий бал (**Б**) за одне сходження визначається по формулі:

$$Б = Р (О + С) + Т - Ш,$$

де **Р** – рейтинг маршруту; **О** – освоєння маршруту; **С** – стан маршруту; **Т** - технічність проходження маршруту; **Ш** – сума штрафних балів.

7.2.13. **Рейтинг маршрутів (Р)**, що враховує технічну і тактичну складність маршрутів, визначає суддівська колегія в межах:

Таблиця 2

Кат.скл.	3А	3Б	4А	4Б	5А	5Б	6А	6Б
Рейтинг	1,0-1,1	1,2-1,4	1,5-1,7	1,8-2,0	2,1-2,5	2,6-4,0	4,1-5,5	5,6-7,0

Суддівська колегія має право для даних змагань установлювати рейтинг нових маршрутів, якщо до початку суддівства класифікаційна комісія Федерації не сповістила про класифікацію цих маршрутів.

7.2.14. **Освоєнність маршруту (О)** визначається коефіцієнтом:

- першосходження – 1,15;
- першопроходження – 1,10;
- друге проходження – 1,05;
- третє проходження – 1,03;
- не пройдений на протязі трьох останніх років і більше – 1,02;
- освоєний маршрут – 1;
- варіант проходження – додатково 0,03.

7.2.15. **Стан маршруту (С)** визначається:

- екстремальний – 0,03-0,04 (більше половини ходового часу діяли екстремальні фактори – шторм, злива, хурделиця, обледеніння
- складний – 0,02-0,03 (більше половини ходового часу діяли несприятливі фактори – дощ, сніг, обледеніння);
- ускладнений – 0,01-0,02 (менше половини ходового часу діяли несприятливі фактори – дощ, сніг);
- сприятливий – 0.

7.2.16. **Технічність проходження маршруту (Т)** визначається:

$$T = 0,002P(L : t),$$

де **L** – загальна довжина маршруту, метри; **t** - загальний час руху на маршруті, години.

7.2.17. **Штрафні бали (Ш)** за тактико-технічні порушення визначаються:

відхилення від маршруту – довжиною не пройдених характерних ділянок маршруту віднесеної до довжини всього маршруту і помноженої на рейтинг; при відхиленні більше 25% довжини маршруту рішення про залік сходження і категорію складності приймається на засіданні суддівської колегії;

порушення мір безпеки – при наявності конкретних фактів провокування камнепаду, лавини, травмування, пропуску сеансу радіозв'язку – 0,1 бала за кожний випадок;

травма, захворювання, що не дали змоги учаснику продовжити сходження без сторонньої допомоги – зняття зі змагань;

відхилення (N) від заявленого часу руху по маршруту (tзаявл) визначається згідно з формулами:

$$\text{для уповільнення} - N = 0,25 (t / t_{\text{заявл}} - 1,2),$$

$$\text{для ускорення} - N = 1,0 (0,7 - t / t_{\text{заявл}});$$

бали не нараховуються при відхиленні у дозволений межі уповільнення до 20% та ускорення до 30%;

неповний та не об'єктивний тактичний план – 0-0,1 бала;

неякісний та необ'єктивний звіт – 0-0,1 бала.

7.2.18. Підсумковий бал команди за сходження визначається як середнє арифметичне з оцінок суддів без врахування самої високої і самої низької оцінок. Результат команди за горосходження визначається сумою підсумкових балів за кожне сходження з округленням до сотих долей бала.

8. ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ ЗМАГАНЬ

8.1. В змаганнях по підсумках сезону (**заочні змагання**) визначення переможців здійснюється тільки у змаганнях з горосходжень. При цьому, під час оцінки сходжень за кількісною (бальною) системою цих Правил до уваги приймаються такі показники п.7.2.10:

- а) технічна та тактична складність, визначена рейтингом маршруту **P**;
- б) освоєння маршруту (**O**);
- в) стан маршруту (включаючи метеоумови) (**C**);
- г) технічність проходження маршруту (**T**);
- д) якість та об'єктивність звіту про сходження (**Ш**).

В окремих випадках по рішенням суддівської колегії допускається для визначення переможців застосовувати методику узагальнюючого рейтингового ранжирування команд (п.7.2.1.5.2.).

8.2. В **очних змаганнях** для визначення переможців у змаганнях з горосходжень при оцінці сходжень по кількісній (бальній) системі цих Правил до уваги приймаються усі показники п.7.2.10.

8.2.1. На змаганнях, що проводяться в два тури, результат команди являє собою суму підсумкових оцінок I і II туру з округленням до сотих часток бала.

Співвідношення між максимальними оцінками за I і II тур встановлюється регламентом класу. У випадку рівної кількості балів перевага віддається команді, яка отримала вищу оцінку за горосходження. Якщо і ці оцінки рівні, то перевага віддається команді, яка раніше (день, година, хвилина) закінчила програму змагань.

8.3. Суддівська колегія не оцінює сходження:

- здійснені з порушенням цих Правил або Положення про змагання;
- звіти про які не подані до встановленого терміну або не задовольняють вимогам Положення з точки зору повноти матеріалів, їх якості.

8.4. Кожне здійснене сходження приймається до заліку тільки в одних змаганнях.

8.5. Представникам команд дозволено до початку роботи суддівської бригади по оцінці сходжень ознайомитися із звітами інших команд в своєму класі в термін, вказаний у Регламенті.

8.6. Спірні питання суддівства і апеляції вирішуються на засіданні апеляційного журі.

8.7. Після внесення поправок, якщо такі маютьяся, суддівська колегія затверджує результати змагань простою більшістю голосів.

9. СУДДІВСЬКА КОЛЕГІЯ

9.1. Склад суддівської колегії

9.1.1. До складу суддівської колегії змагань входять: головний суддя змагань (класу змагань), головний секретар, голова мандатної комісії, заступники головного судді по видам змагань та по безпеці, секретарі, судді бригад по видам змагань, судді по техніці на місці сходжень, лікар. При проведенні змагань по техніці альпінізму до складу суддівських бригад додатково (або з поєднанням обов'язків) входять заступник головного судді класу змагань по техніці альпінізму, начальник траси, судді-піготовники траси, судді по техніці, суддя при учасниках, суддя на старті, судді хронометристи.

9.1.2. Кількість суддівських бригад визначається програмою змагань. Склад суддівських бригад комплектується відповідною президією колегії суддів і головним суддею змагань. Для первинного суддівства необхідна рекомендація місцевої федерації або альпіністського клубу.

9.1.3. Кількісний склад суддівської колегії повинен бути достатнім для того, щоб забезпечити чітке проведення змагань і їх суддівство. Для цього:

а) на національних змаганнях в суддівській колегії створюються наступні групи: головна суддівська колегія, мандатна комісія, суддівські бригади по видам змагань;

б) допускається поєднання обов'язків (наприклад, заступник головного судді класу він же заступник головного судді виду змагання по техніці альпінізму, суддя по техніці він же суддя-хронометрист і т. д.).

9.1.4. Суддями можуть бути альпіністи кваліфікацією не нижче КМС, що мають суддівську категорію з альпінізму.

Чисельний склад суддів у відповідності з групою змагань

Таблиця 3

Посада	Групи змагань		
	I	II	III
Головний суддя	1	1	1
Заст. гол. судді з виду	2	2	1
Заст. гол. судді з безпеки	1	1	1
Головний секретар	1	1	1
Секретар	1	1	-
Суддя – інформатор	1	1	-
Начальник траси	1	1	1
Судді з підготовки трас	2	2	2
Суддя з техніки	6	4-6	3
Суддя – хронометрист	4	3	2
Суддя – стартер	1	1	1
Суддя при учасниках	2	1	1
Загальний склад	23	19-21	14

9.1.5. У суддівську бригаду не включаються представники, спортсмени або тренери команд, що беруть участь в змаганнях в даному класі.

9.2. Загальні обов'язки суддівської колегії і суддів.

9.2.1. Суддівська колегія спільно з представником організації, яка проводить змагання, керує змаганнями і вирішує всі питання відповідно до цих Правил, Положення про дані змагання, регламентів класів, керуючись відповідною методикою суддівства даних змагань.

9.2.2. Суддівська бригада працює під керівництвом головного судді класу і оцінює результати змагань по техніці альпінізму та пройдених маршрутів сходжень відповідно до розроблених і затверджених документів для суддівства даного класу. Однак оскільки неможливо передбачити всі випадковості, що можуть виникнути під час змагань, суддівська колегія повинна класти край будь-яким спробам отримати перемогу не спортивними методами.

9.2.3. Кожний суддя повинен бути дисциплінованим, ініціативним, об'єктивним, вимогливим до себе і учасників. Він повинен ретельно підготуватися до виконання своїх обов'язків і твердо знати особливості роботи на своїй ділянці. Недопустимо втручання одного судді в роботу іншого.

9.2.4. Взаємовідносини між суддями і учасниками повинні бути суворо офіційними і коректними. Суддям забороняється давати учасникам ради по тактиці і техніці проходження маршруту або інші рекомендації, що впливають на спортивні результати.

9.3. Головна суддівська колегія змагань

9.3.1. Головна суддівська колегія змагань складається:
з головного судді змагань (класу змагань);

головного секретаря змагань;

заступників головного судді змагань (по безпеці, по видам змагань).

9.3.2. Головна суддівська колегія здійснює підготовку до змагань, забезпечує їх проведення, керуючись діючими Правилами, положенням про дані змагання і затвердженими методичними рекомендаціями.

9.3.3. Головна суддівська колегія вирішує всі технічні питання, включаючи допуск команд, розробку регламенту змагань, суддівство на місці їх проведення (по техніці альпінізму і сходженнями), відповідає за підведення підсумків, своєчасну і правильну інформацію про результати.

9.4. Головний суддя змагань (класу змагань)

9.4.1. Головний суддя змагань є їх керівником і несе всю відповідальність за їх підготовку і проведення відповідно до діючих Правил. Він очолює головну суддівську колегію, бере участь в її формуванні і розподілі обов'язків між її членами, керує роботами по складанню регламентів і інших керівних матеріалів для змагань, затверджує ці матеріали, проводить засідання головної суддівської колегії, а також семінари суддівської колегії і суддівських бригад по видам змагань.

9.4.2. Головний суддя змагань має право, знаходячись в районі їх проведення, брати участь в роботі суддівської бригади з правом вирішального голосу з питань організації проведення змагань та тлумачення Положення, регламенту і методики суддівства.

9.4.3. У період проведення змагань ніхто не має право втручатися в діяльність головного судді змагань і керованих ним членів суддівської колегії.

9.4.4. Головний суддя розподіляє обов'язки серед членів суддівських бригад, контролює їх діяльність, скликає засідання суддівської бригади для розгляду ходу змагань і результатів змагань та виконує інші функції по організації і керівництву змаганнями.

9.4.5. Головний суддя по узгодженню з КРС зобов'язаний перервати змагання або відкласти їх проведення, якщо виникли умови, загрозові здоров'ю і життю учасників, а також якщо не забезпечене медичне обслуговування або відсутній рятувальний загін.

9.4.6. Головний суддя має право:

зняти учасника із змагань у випадках, передбачених діючими Правилами (непідготовленість учасника для даних змагань або даного маршруту, невідповідність спорядження технічним вимогам, порушення норм поведінки і етики спортсмена і інше);

відлучити суддю від суддівства, якщо той не справляється зі своїми обов'язками, або доручити йому іншу роботу;

спільно з суддівською колегією ухвалити рішення з апеляції.

9.5. Заступник головного судді з виду

9.5.1. Проводить змагання з відповідного виду програми;

- розподіляє обов'язки серед суддів;

- очолює поточну роботу суддівської бригади;

- відповідає за правильність фіксації результатів та передавання їх до секретаріату.

9.5.2. Заступник головного судді з виду зобов'язаний допомагати головному судді у виконанні його обов'язків і виконувати роботу по його вказівці. У відсутність головного судді його обов'язку виконує заступник.

9.5.3. До функцій заступника головного судді з виду у змаганнях по техніці альпінізму відносяться:

організація всіх робіт по підготовці і розмітці траси змагань, забезпечення безпеки траси, прийом траси;

розподіл обов'язків серед членів бригади при суддівстві проходження траси учасниками;

організація контролю за правильністю проходження траси учасниками.

9.5.4. При проведенні змагань по техніці альпінізму заступник головного судді з виду має право тимчасово (до рішення головного судді) перервати змагання, якщо виникли умови, що представляють небезпеку для їх учасників, і надати право повторного старту команді, що знаходилася на трасі змагань під час оголошення перерви.

9.6. Головний секретар і секретарі

9.6.1. Головний секретар готує всі матеріали і документацію для проведення змагань, веде протоколи засідань головної суддівської колегії, працює в мандатній комісії (перевіряє заявки команд, правильність заповнення особистих карток учасників, подає на затвердження головному судді змагань список учасників, не допущених до змагань), веде облік закінчення командами змагань, перевіряє правильність протоколів суддівства, складає зведений протокол командних результатів.

9.6.2. Головний секретар приймає заяви і протести і доповідає про них головному судді, інформує про змагання представників преси, радіо і телебачення, керує роботою секретарів.

9.6.3. Головний секретар готує матеріали по змаганням до звіту головного судді про проведення змагань.

9.6.4. Секретарі виконують роботу по вказівці головного секретаря і головного судді класу.

9.7. Заступник Головного судді з безпеки:

- контролює бригаду суддів, що готують трасу;
- при проведенні сходжень є керівником рятувальних робіт;
- проводить усі необхідні заходи по дотриманню правил безпеки учасників, суддів та глядачів і слідкує за їх виконанням.

9.8. Начальник траси:

- складає схему траси із зазначенням і нумерацією суддівських точок страховки;
- керує розміткою траси;
- відповідає за дотримання вимог до трас згідно з цими Правилами;
- готує Акт готовності траси Головному судді або його заступнику з безпеки із зазначенням очікуваного кращого результату і категорії складності /додаток 2/;

- слідує за справністю траси в період змагань;
- керує демонтажем траси після закінчення змагань;
- відповідає перед Головним суддею за спорядження, що використовується при підготовці траси.

9.9. Судді, що відповідають за підготовку трас:

- під керівництвом начальника траси готують траси до початку змагань за 3 - 5 днів, відповідно до класу змагань.

9.10. Лікар змагань

Лікар змагань перевіряє допуск учасників, надає їм першу медичну допомогу при пошкодженнях, захворюваннях і обмороженнях; стежить за дотриманням санітарно-гігієнічних вимог. Діє відповідно до вимог медико-санітарного забезпечення спортивних змагань.

10. ПРОЦЕДУРА АПЕЛЯЦІЇ

10.1. Апеляційна процедура на офіційне рішення судді або дії учасників під час очних змагань.

10.1.1. Апеляція на рішення судді з виду програми змагань подається представником команди або самим учасником у письмовій формі Головному судді змагань і супроводжується платою за апеляцію у розмірі стартового внеску. Головний суддя скликає Апеляційне журі (Головний суддя, заступник Головного судді з виду, заступник Головного судді по безпеці, інспектор змагань і представник організації, що проводить змагання). Рішення Апеляційного журі у письмовій формі передається Головним суддею особі, що подала апеляцію протягом **1 години**. Якщо потрібно більш тривалий розгляд за фактами, викладеними в апеляції, то рішення повинне бути винесене не пізніше ніж через 24 години і обов'язково до затвердження результатів змагань.

10.1.2. Апеляція на рішення судді за ранжирування учасника після завершення туру змагань і після оголошення офіційних результатів може бути подана не пізніше **30** хвилин після оголошення результатів і проходить у відповідності з процедурою, визначеною у п.10.1.1. Якщо не можна розглянути негайно апеляцію, подану на учасника до старту, суддівська колегія має право допустити його умовно ("під апеляцією"), про що представник команди або учасник повинні бути попереджені. У разі задоволення апеляції результат учасника анулюється.

10.1.3. Апеляційне журі уповноважене приймати рішення з питань, не визначених у Положенні про змагання і в цих Правилах, та виносити рішення під час змагань з питань трактування згаданих Положення і Правил. Всі апеляції подібного роду повинні відповідати умовам, що визначені в п. 10.1.1.

10.1.4. Якщо апеляція підтримана, то апеляційна плата **повертається**; в разі відхилення апеляції - апеляційна плата **не повертається**.

10.1.5. Не приймаються апеляції відносно рішень суддів, що стосуються оцінки технічних порушень або розподілу місць. Рішення з цих питань вважаються остаточними.

10.2. Апеляційна процедура на офіційне рішення суддівської колегії під час заочних змагань.

10.2.1. Апеляція на рішення суддівської колегії заочних змагань подається представником команди або капітаном команди у письмовій формі Головному судді змагань і супроводжується платою за апеляцію у розмірі стартового внеску. Головний суддя скликає Апеляційне журі у складі Головної суддівської колегії змагань (Головний суддя, заступник Головного судді з виду, Головний секретар). У роботі Апеляційного журі може приймати участь представник команди або капітан команди. Термін подання апеляції – не більше 10 днів з моменту прийняття суддівською колегією заочних змагань рішення по розподілу місць між командами. Рішення Апеляційного журі у письмовій формі передається Головним суддею особі, що подала апеляцію протягом 2-х днів. Якщо потрібно більш тривалий розгляд за фактами, викладеними в апеляції, то рішення повинне бути винесене не пізніше ніж через **10 днів** і обов'язково до затвердження результатів змагань.

10.2.2. Апеляційне журі уповноважене приймати рішення з питань, не визначених у Положенні про змагання і в цих Правилах, та виносити рішення з питань трактування згаданих Положення і Правил. Всі апеляції подібного роду повинні відповідати умовам, що визначені в п. 10.2.1.

10.2.3. Якщо апеляція підтримана, то апеляційна плата **повертається**; в разі відхилення апеляції - апеляційна плата **не повертається**.

10.2.4. Не приймаються апеляції відносно рішень конкретних суддів, що стосуються оцінки показників по п.8.1. або розподілу місць. Рішення з цих питань вважаються остаточними.

10.3. Апеляційна процедура після змагань.

10.3.1. Апеляція на рішення Апеляційного журі адресується Голові Колегії суддів з альпінізму Федерації і може бути подана у письмовій формі не пізніше 10 днів після рішення Апеляційного журі. Кожна апеляція супроводжується апеляційною платою у розмірі стартового внеску даних змагань.

10.3.2. Апеляція повинна бути розглянута в термін до 10 днів з моменту отримання апеляції. На період, коли розглядається подібна апеляція, усі санкції і покарання проти суб'єкта апеляції припиняються. Рішення Колегії суддів - остаточне.

10.3.3. Плата за подання апеляції на рішення Апеляційного журі не повертається.

ПОПЕРЕДНЯ ЗАЯВКА

На участь у змаганнях _____ з альпінізму
(назва змагань)

Клас змагань _____

Команда _____
(назва команди, суб'єкт федерації, місто)

Тренер
команди _____
(прізвище, ім'я, по батькові.; рік народження)

Керівник команди _____
(прізвище, ім'я, по батькові.; рік народження)

Склад команди

№ № п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Рік народжен .	Спорт. Розряд	Місто	Примітка

З положенням про змагання учасники ознайомлені.

Команда
забезпечується _____
(організація)

Керівник суб'єкта Федерації _____
(П.І.Б. підпис)

м.п.

“ ” _____ 20__

ІМЕННА ЗАЯВКА

На участь у _____ Місце проведення
_____Команди _____ Дата проведення _____
Команда, ФСТ, СК

№ № п/п	Прізвище, ім'я по батькові	Дата народж .	Розряд	Регіон область,	Назва ДЮСШ, ДСТ	Вид (номер) Програми	Додатк ові поля		Тренери	Підпис лікаря та печатка ЛФД
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Підпис керівника _____ (Прізвище)

м.п.

Підпис представника команди _____ (Прізвище)

Додаток 3
ЗАТВЕРДЖУЮ
Головний суддя

“ _____ ” _____ 200__ р.

АКТ ГОТОВНОСТІ

траси _____

(назва виду програми)

змагань _____

(назва)

Траса відповідає вимогам правил змагань з альпінізму цього виду

Стан траси гарантує дотриматись вимог безпеки.

Організація страхівки перевірена.

Траса обладнана необхідною маркуванням і пунктами страхівки.

Параметри траси:

а) висота стіни _____

б) довжина _____

в) число точок страхівки _____

г) середня крутизна _____

д) категорія трудності _____

е) контрольний час проходження траси _____

До акту додається схема траси.

Начальник траси _____

(Прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Заст.гол.судді з безпеки _____

(Прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Заст.гол. судді з виду _____

(Прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)